
Opgave 3 Staatssecretaris onder vuur

Bij deze opgave horen de teksten 10 tot en met 12 uit het bronnenboekje.

Inleiding

Onder druk van de Tweede Kamer trad staatssecretaris Frans Weekers op 30 januari 2014 af. Directe aanleiding was dat de Belastingdienst met grote uitbetalingsachterstanden voor de huur-, zorg- en andere toeslagen kampte, waardoor tienduizenden mensen hun rechtmatige toeslagen niet hadden ontvangen (tekst 10). Er waren in 2013 al diverse aanvaringen geweest tussen de Tweede Kamer en de staatssecretaris. In het voorjaar van 2013 onthulde het tv-programma *KRO Brandpunt* dat bendes uit Bulgarije op grote schaal fraude hadden gepleegd met toeslagen en uitkeringen in Nederland. Weekers, als staatssecretaris van Financiën politiek verantwoordelijk voor de Belastingdienst, zei niet op de hoogte te zijn geweest van de fraude (tekst 11).

In oktober 2013 kwam in de openbaarheid dat de eigen ambtenaren van de staatssecretaris zich openlijk tegen een nieuwe belastingwet keerden (tekst 12).

Lees tekst 10.

De problemen bij de Belastingdienst en de kritiek van de Tweede Kamer hebben geleid tot het aftreden van staatssecretaris Weekers.

- 1p 15 Leg uit om welke staatsrechtelijke reden de staatssecretaris is afgetreden. Gebruik in je uitleg een gegeven uit tekst 10.

Gebruik de teksten 11 en 12.

De politieke verhouding tussen staatssecretaris Weekers en zijn ambtenaren kan beschreven worden met verschillende kernconcepten.

- 3p 16 Beschrijf de politieke verhouding tussen de staatssecretaris en zijn ambtenaren met de kernconcepten:
- conflict;
 - cultuur;
 - gezag.

Gebruik in je antwoord per kernconcept een gegeven uit tekst 11 of 12.

Ambtenaren hadden kritiek op de belastingwet van de staatssecretaris van Financiën (tekst 12). Ambtenaren zijn actoren in het politieke systeem en kunnen op grond van machtsbronnen (ook wel hulpbronnen genoemd) invloed uitoefenen op de politieke besluitvorming.

- 3p 17 Leg uit hoe ambtenaren invloed kunnen uitoefenen op de politieke besluitvorming. Gebruik in je uitleg drie machtsbronnen.

De staatssecretaris van Financiën is verantwoordelijk voor de uitvoering van belastingenwetten.

- 2p 18 – Leg uit dat aan het heffen van belastingen door de overheid het dilemma van collectieve actie ten grondslag ligt.
- Geef aan hoe de overheid dit dilemma oplost.

Opgave 3 Staatssecretaris onder vuur

tekst 10

Staatssecretaris Weekers treedt af

Staatssecretaris van Financiën Frans Weekers (VVD) is woensdagavond afgetreden na felle kritiek van de oppositie in de Tweede Kamer op zijn
5 functioneren. (...) Hij stelde onvoldoende draagvlak te voelen in de Tweede Kamer voor zijn persoon.

De VVD-bewindsman lag al de hele dag onder vuur over de problemen
10 rond het uitbetalen van toeslagen bij de Belastingdienst. Het was bovendien niet de eerste keer dat hij door de Kamer op het matje was geroepen over problemen bij de dienst.
(...)

bron: www.nu.nl, 29 januari 2014

tekst 11

‘Weekers had nooit ambtenaren tot zondebok moeten maken’

Na een jaar van Bulgarenfraude, niet-uitgekeerde toeslagen en wankele Kameroptredens was woensdagavond de maat vol voor
5 Frans Weekers; hij moest aftreden. Deze incidenten hebben echter niet rechtstreeks tot zijn aftreden geleid. Weekers heeft de discussie zelf op scherp gezet door tijdens de
10 Bulgarenfraude zijn ambtenaren de zwartepiet toe te spelen. Hierdoor verschoof de nadruk van de beleidsproblemen bij de Belastingdienst naar de leidinggevende
15 kwaliteiten van Weekers zelf. (...)

Loyaliteit

De ongeschreven regel in de relatie tussen ministers en ‘hun’ ambtenaren is er een van wederzijdse loyaliteit. Ambtenaren zullen loyaal zijn en
20 zwijgen, zolang de bewindspersoon ook loyaal is naar hen. Weekers doorbrak dit patroon door tijdens de uitzending van Brandpunt over de Bulgarenfraude geschokt te zeggen

25 dat hij van niets wist en dit wel ‘liever eerder’ had willen weten.

(...)

Doordat Weekers de relatie met zijn ambtenaren op scherp zette, maakte hij zich kwetsbaar voor boze reacties
30 van gekwetste professionals. Zijn aftreden heeft dan ook een rechtstreekse relatie met een gelekt stuk van de Belastingdienst over tien-duizenden onterecht niet uitgekeerde
35 toeslagen. (...)

Kortom, Weekers heeft door een strategie van ontkennen en beschuldigen zelf de aandacht verlegd van de fouten in het
40 toelagensysteem naar zijn eigen kwaliteiten als staatssecretaris. De combinatie met een kwakkelende reputatie als ‘aangeschoten wild’ en een ongunstig politiek klimaat,
45 maakte het aftreden van Weekers onvermijdelijk. Een les voor zijn opvolger: denk drie keer na voordat je je ambtenaren als zondebok naar voren schuift.

naar: www.volkskrant.nl, 2 februari 2014

tekst 12

Eigen ambtenaren keren zich tegen belastingwet Weekers

Een nieuwe belastingwet van staatssecretaris Frans Weekers (Financiën, VVD) wordt afgewezen door zijn eigen ambtenaren.

'Mensen geneigd tot onjuiste aangifte'

- 5 Staatssecretaris Weekers stuurde vorige maand een wetsvoorstel naar de Tweede Kamer waarmee hij de communicatie tussen burgers en de Belastingdienst wil vereenvoudigen.
- 10 Onderdeel van de wet 'Vereenvoudiging formeel verkeer Belastingdienst' is het verkorten van de termijn waarbinnen een navordering kan

worden opgelegd. Dat kan nu tot vijf
15 jaar na de aangifte, maar Weekers wil dat verkorten tot maximaal drie jaar. Door de kortere termijn zullen mensen eerder geneigd zijn onjuist aangifte te doen, zegt VHMF-

20 voorzitter Erik Rutten. Volgens de VHMF, de vakvereniging van hogere ambtenaren bij het ministerie van Financiën en de Belastingdienst, zullen burgers die wél correct
25 aangifte doen, daarvan de dupe zijn.

(...)

VHMF-voorzitter Erik Rutten zegt dat het plan van Weekers "gevolgen zal hebben voor de belastingopbrengst".

bron: www.nrc.nl, 16 oktober 2013